

Верховний
Суд

РОЗГЛЯД СПРАВ ЩОДО СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Анна БУЧИК,
суддя Верховного Суду

5–7 жовтня 2022 року

Східноукраїнський судовий форум
«Актуальні питання з розгляду спорів, пов'язаних із захистом прав фізичних осіб
в умовах воєнного стану в Україні»

Закон України від 24.02.2022 року № 2102-IX

«Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні»

Указ Президента України від 24.02.2022 №64/2022

«Про введення воєнного стану в Україні»

Введено в Україні воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року строком на 30 діб

Закон України від 15.03.2022 року № 2119-IX

«Про продовження строку дії воєнного стану в Україні»

Указ Президента України від 14.03.2022 №133/2022

«Про продовження строку дії воєнного стану в Україні»

Продовжено строк дії воєнного стану в Україні з 05 години 30 хвилин 26 березня 2022 року строком на 30 діб

Закон України від 21.04.2022 року № 2221-IX

«Про продовження строку дії воєнного стану в Україні»

Указ Президента України від 18.04.2022 №59/2022

«Про продовження строку дії воєнного стану в Україні»

Продовжено строк дії воєнного стану в Україні з 05 години 30 хвилин 25 квітня 2022 року строком на 30 діб

Закон України від 22.05.2022 року № 2263-IX

«Про продовження строку дії воєнного стану в Україні»

Продовжено строк дії воєнного стану в Україні з 05 години 30 хвилин 25 травня 2022 року строком на 90 діб

Указ Президента України від 17.05.2022

«Про продовження строку дії воєнного стану в Україні»

Закон України від 15.08.2022 року № 2500-IX

«Про продовження строку дії воєнного стану в Україні»

Указ Президента України від 12.08.2022 №573/2022

«Про продовження строку дії воєнного стану в Україні»

Продовжено строк дії воєнного стану в Україні з 05 години 30 хвилин 23 серпня 2022 року строком на 90 діб

СПРАВИ

З ПРИВОДУ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО
ДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

- ❖ про порядок підтвердження трудового стажу померлого годувальника за відсутності документів про наявний стаж його роботи

➤ За відсутності документів про наявний стаж роботи і неможливості одержання їх внаслідок відсутності архівних даних з інших причин, окрім неможливості їх одержання у зв'язку з воєнними діями, стихійним лихом, аваріями, катастрофами або іншими надзвичайними ситуаціями, враховуючи специфіку пенсії у зв'язку з втратою годувальника, згідно якої за її призначенням звертається непрацездатний член сім'ї померлого годувальника, який був на його утриманні, а не сам годувальник, трудовий стаж годувальника може бути встановлено на підставі показань не менше двох свідків, які б знали годувальника по спільній з ним роботі на одному підприємстві, в установі, організації (в тому числі колгоспі) або в одній системі і мали документи про свою роботу за час, стосовно якого вони підтверджують роботу.

❖ про обов'язкову умову для проведення індексації пенсії

- Обов'язковою умовою проведення індексації пенсії є подання позивачем довідки підприємства, де вона працює, в якій зазначається розмір її оплати праці, проіндексована її сума і сума індексації, з урахуванням тих обставин, що заробітна плата працюючого пенсіонера не буде перевищувати прожиткового мінімуму встановленого для працездатної особи.

- ❖ про єдину підставу для перегляду рішення пенсійного органу про перерахунок пенсії під час інвентаризації пенсійних справ

➤ Єдиною підставою для перегляду рішення пенсійного органу про перерахунок пенсії під час інвентаризації пенсійних справ є виявлення порушень законодавства.

❖ про уточнення поняття «особа передпенсійного віку»

- Ані Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття», ані будь-який інший закон не містить чіткого визначення поняття «особа передпенсійного віку».
- Пункт 2 розділу 1 Порядку надання допомоги по безробіттю, у тому числі одноразової її виплати для організації безробітним підприємницької діяльності, затвердженого Наказом Міністерства соціальної політики України від 15.06.2015 № 613 містить визначення поняття «передпенсійний вік» - вік особи за 2 роки до досягнення нею пенсійного віку, встановленого статтею 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Постанова Верховного Суду від 04 травня 2022 року № 200/451/20-а

❖ про неприпустимість формального підходу пенсійного органу при розгляді заяви про призначення/перерахунок пенсії

➤ Відповідно до пункту 3.3 Порядку подання та оформлення документів для призначення (перерахунку) пенсій відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», затвердженого постановою правління Пенсійного фонду України від 25.11.2005

№ 22-1 орган, що призначає пенсію, надає: роз'яснення підприємствам, установам, організаціям та особам з питань призначення та виплати пенсій; у разі необхідності - бланки документів; допомогу особам, зазначеним у пунктах 1.1 і 1.2 розділу I цього Порядку, щодо одержання відсутніх документів для призначення пенсії; у разі необхідності - допомогу щодо визначення права на пенсію до звільнення особи з посади, яка дає право на її призначення.

➤ Таким чином, одним із обов'язків пенсійного органу при розгляді заяви про призначення/перерахунок пенсії є надання заявникам у разі необхідності бланків документів.

❖ про формулу визначення заробітної плати для обчислення пенсії

- Передбачена статтею 40 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» формула визначення заробітної плати для обчислення пенсії та формула визначення коефіцієнту заробітної плати за кожний місяць страхового стажу є єдиними і застосовуються до всієї заробітної плати, яка враховується при обчисленні пенсії.

❖ про порядок обчислення середньоденної заробітної плати (доходу)

➤ Ділення нарахованої за розрахунковий період заробітної плати (оподатковуваного доходу), з якої сплачувалися страхові внески на робочі дні передбачено лише для осіб, робочий час яких у зв'язку з особливостями умов праці не піддається точному обліку, для осіб, які робочий час розподіляють на свій розсуд (робота вдома, страховий агент тощо), та для добровільно застрахованих осіб за усіма видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

- ❖ про обов'язок пенсійного органу надавати заявнику інформацію про умови призначення усіх видів пенсії, на які він має право

- Саме Пенсійний фонд та його органи повинні забезпечити умови, за яких особа обізнана з умовами призначення різних пенсій і може робити усвідомлений вибір.
- Належне виконання цього обов'язку передбачає надання інформації про умови призначення усіх видів пенсії, на які заявник має право.

- ❖ про обов'язок органів Пенсійного фонду України здійснювати перевірку допустимості документів, поданих разом із заявою для призначення пенсії

➤ Саме на органи Пенсійного фонду України покладено обов'язок щодо здійснення перевірки допустимості документів, поданих разом із заявою для призначення пенсії, та обґрунтованість видачі таких з метою забезпечення не лише реалізації права особи на призначення та отримання пенсії, а й контролю за цільовим використанням коштів Пенсійного фонду.

❖ про застосування строку давності щодо сум пенсій які не були нараховані пенсійним органом

➤ За змістом статті 87 Закону України «Про пенсійне забезпечення» та статті 46 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» строк давності не застосовується лише до вимог щодо нарахованих пенсій, але не у випадку якщо суми пенсії не були нараховані пенсійним органом.

Постанова Верховного Суду від 01 червня 2022 року № 460/100/21

Аналогічна правова позиція застосована Верховним Судом у подібних правовідносинах у постанові від 9 лютого 2022 року у справі № 460/8776/20.

- ❖ про механізм фінансування різниці у розмірі пенсії осіб, які мають науковий стаж роботи на кількох підприємствах

➤ Фінансування різниці у розмірі пенсії осіб, які мають науковий стаж роботи на кількох підприємствах здійснюється пропорційно зарахованому для призначення пенсії науковому стажу роботи.

❖ про відсутність підстав для врахування при призначенні пенсії страхового стажу набутого на території Естонії

➤ При призначені в Україні пенсії на пільгових умовах чи за вислугу років пільговий (спеціальний) страховий стаж, набутий на території Естонії, не враховується.

- ❖ про обов'язок пенсійного органу прийняти рішення про призначення (перерахунок) або про відмову в призначенні (перерахунку) пенсії у разі звернення до нього особи із відповідною заявою

➤ У разі звернення особи до пенсійного органу із заявою про призначення (перерахунок) пенсії, останній зобов'язаний розглянути подану заяву із документами та прийняти відповідне рішення щодо призначення (перерахунок) або про відмову в призначенні (перерахунку) пенсії.

- ❖ про категорію пенсій до яких застосовується порядок відшкодування витрат на доставку пільгових пенсій за рахунок коштів Пенсійного фонду України або за рахунок Державного бюджету України

- Порядок, за якого витрати на доставку пільгових пенсій покриваються до 01 січня 2005 року за рахунок коштів Пенсійного фонду України, а з 01 січня 2005 року - за рахунок коштів Державного бюджету України, стосується лише витрат на виплату та доставку пенсій, призначених особам на підставі статті 14 Закону України "Про пенсійне забезпечення".

- ❖ про визначення коефіцієнта заробітної плати для перерахунку пенсії особі, яка після призначення пенсії продовжила працювати

➤ Чинне законодавство не наділяє орган Пенсійного фонду України правом самостійно змінювати періоди страхового стажу, за які взято заробітну плату для обчислення розміру пенсії при її призначенні або останньому перерахунку.

❖ про умови отримання грошової допомоги при виході на пенсію за Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»

➤ Для отримання визначеної пунктом 7-1 розділу «Прикінцеві положення» Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» грошової допомоги при виході на пенсію за цим Законом особа має дотриматись таких вимог:

- станом день досягнення пенсійного віку працювати в установах державної або комунальної форми власності на посадах, робота на яких дає право на призначення пенсії за вислугу років відповідно до пунктів «е» - «ж» статті 55 Закону України «Про пенсійне забезпечення»;
- пенсія має призначатися особі вперше (тобто особи, які отримували пенсію раніше і з будь-яких причин перестали отримувати її право на зазначену грошову допомогу втратили);
- станом на день звернення за призначенням пенсії особа повинна мати страховий стаж на зазначених вище посадах (для чоловіків - 35 років, для жінок - 30 років).

У разі, якщо на день досягнення пенсійного віку особа не має відповідного спеціального стажу, то така особа може «відтермінувати» реалізацію свого права виходу на пенсію задля набуття спеціального стажу, необхідного для отримання грошової допомоги.

СПРАВИ
З ПРИВОДУ ПЕНСІЙНОГО ЗАХИСТУ
ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

- ❖ про неправомірність позбавлення особи права на призначення пенсії державного службовця у разі відсутності встановленої законодавством форми довідки про заробітну плату для призначення пенсії державним службовцям

- Відсутність встановленої законодавством форми довідки про заробітну плату для призначення пенсії державним службовцям не може бути підставою для позбавлення особи права на призначення пенсії відповідно до Закону України «Про державну службу» за умови наявності у неї такого права та відсутності заперечення з боку пенсійного органу права особи на таку пенсію.

СПРАВИ
З ПРИВОДУ ПЕНСІЙНОГО ЗАХИСТУ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

- ❖ про обов'язок військової частини після переміщення військовослужбовця на нове місце служби проводити перевірку вислуги років

➤ Після переміщення військовослужбовця на нове місце служби до військової частини кадровим (стройовим) підрозділом цієї частини проводиться перевірка вислуги років для виплати надбавки за вислугу років та складається відповідний висновок.

- ❖ про різні форми звільнення зі служби в запас і у відставку, що передбачені Законом України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби та деяких інших осіб"

- Звільнення зі служби в запас і у відставку є різними формами звільнення та пов'язані з настанням різних обставин.
- Звільнення у запас через хворобу здійснюється у випадку недосягнення особою віку, встановленого Законом України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби та деяких інших осіб» для перебування у запасі осіб, які мають військові звання і за станом здоров'я непридатні до військової служби в мирний час (у військовий час - обмежено придатні 2-го ступеня). Натомість звільнення у відставку через хворобу здійснюється щодо осіб, які визнані військово-лікарськими комісіями непридатними за станом здоров'я до військової служби (із зняттям з військового обліку).

Постанова Верховного Суду від 13 квітня 2022 року у справі № 0540/6069/18-а

❖ про неправомірність зміни посадового окладу особи після того, як її уже звільнено з військової служби

➤ Зміна посадового окладу особи після того, як її уже звільнено з військової служби, та коригування з цієї підстави відомостей грошового атестата, на основі якого призначається пенсійне забезпечення, є протиправним.

Постанова Верховного Суду від 13 травня 2021 року у справі № 161/14105/16-а

- ❖ про сталість розміру уже призначеної пенсії військовослужбовця до складових грошового забезпечення (окладу) для перерахунку пенсії

➤ Відсоткове співвідношення, установлене статтею 13 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», уже призначеної пенсії до складових грошового забезпечення (окладу) є сталим, оскільки визначається на день призначення пенсії, а не перерахунку раніше призначених, так і з огляду на те, що законодавчо діє принцип незворотності нормативно-правових актів у часі в силу прямих приписів статті 58 Конституції України.

- ❖ про умови для пільгового (кратного) обчислення періоду проходження особами строкової військової служби в районах Крайньої Півночі

➤ Законодавець встановив дві умови для пільгового обчислення періоду строкової військової служби в районах Крайньої Півночі: 1) проходження строкової військової служби в районах Крайньої Півночі і в місцевостях, прирівняних до районів Крайньої Півночі; 2) прийняття після служби на роботу в районах Крайньої Півночі і в місцевостях, прирівняних до районів Крайньої Півночі протягом трьох місяців.

❖ відсутність підстав для врахування доплати за службу у нічний час при здійсненні перерахунку пенсії

➤ порядком проведення перерахунку пенсій, призначених відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» визначено виключний перелік видів грошового забезпечення, який враховується при здійсненні перерахунку пенсії.

- ❖ про обов'язок військового комісаріату надавати пенсійному органу довідку про розмір грошового забезпечення військовослужбовця

- Органи Пенсійного Фонду України не наділені повноваженнями самостійно визначати розмір пенсії, а здійснюють її нарахування на підставі наданих їм іншими органами довідок про розмір грошового забезпечення, і розмір пенсійних виплат залежить від розміру складових грошового забезпечення, зазначених у таких довідках.
- Без наявності довідки про розмір грошового забезпечення пенсійний орган не може зробити перерахунок раніше призначених пенсій.

Постанова Верховного Суду від 25 травня 2022 року № 320/6485/18

- ❖ про розрахункову величину для визначення розмірів посадових окладів та окладів за спеціальним (військовим) званням

- Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2017 року № 704 «Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб» розрахунковою величиною для визначення розмірів посадових окладів та окладів за спеціальним (військовим) званням, як складових грошового забезпечення військовослужбовців, що проходять військову службу, є саме розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб, визначений законом на 01 січня 2018 року, а мінімальна заробітна плата (чи її частина) для розрахунків розмірів цих окладів не застосовується.

Постанова Верховного Суду від 08 червня 2022 року № 1.380.2019.004323

Зазначені висновки узгоджуються з позицією, висловленою Верховним Судом у постановках від 11 лютого 2021 року у справі № 200/3757/20-а у справі № 240/11952/19, від 14 квітня 2021 року у справі № 240/12309/20 та від 10 вересня 2021 року у справі № 480/5496/20.

- ❖ про застосування прожиткового мінімуму як розрахункової величини для визначення розміру посадових окладів осіб, яким призначена пенсія відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»

- З 01.01.2020 положення пункту 4 постанови № 704 в частині визначення розрахунковою величиною для визначення посадових окладів, розрахованих згідно з постановою № 704 прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня 2018 року не відповідає правовим актам вищої юридичної сили, згідно із якими прожитковий мінімум як базовий державний стандарт був змінений на відповідний рік у тому числі як розрахункова величина для визначення посадових окладів, заробітної плати, грошового забезпечення працівників державних органів;
- Через зростання прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня календарного року, зокрема, згідно із Законом № 1082-ІХ, у осіб з числа військовослужбовців виникло право на отримання довідки про розміри грошового забезпечення для перерахунку пенсії за формою, що передбачена додатком 2 до Порядку № 45, з урахуванням оновлених даних про розмір посадового окладу та окладу за військовим (спеціальним) званням, які визначаються шляхом застосування пункту 4 постанови № 704 із використанням для їх визначення розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня календарного року (через його збільшення на відповідний рік).

- ❖ про застосування прожиткового мінімуму як розрахункової величини для визначення розміру посадових окладів осіб, яким призначена пенсія відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»

➤ Встановлене положеннями пункту 3 розділу II Прикінцевих та перехідних положень Закону № 1774-VIII обмеження щодо застосування мінімальної заробітної плати як розрахункової величини для визначення посадових окладів, розрахованих згідно з постановою № 704 жодним чином не впливає на спірні правовідносини, оскільки такою розрахунковою величиною є, прожитковий мінімум для працездатних осіб, встановлений законом на 1 січня календарного року. Розмір мінімальної заробітної плати не є розрахунковою величиною для визначення посадових окладів, а застосований з іншою метою - для визначення мінімальної величини, яка враховується як складова при визначенні розмірів посадових окладів та окладів за військовим (спеціальним) званням.

❖ щодо обмеження розміру пенсії, призначеної на підставі Закону №2262-XII

- обмеження пенсійним органом максимального розміру пенсії особи, право на пенсійне забезпечення якого встановлене Законом України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», є протиправним.
- застосуванню підлягають норми Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» з урахуванням рішення Конституційного Суду України від 20.12.2016 №7-рп/2016, а не норми Закону України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи»

Постанова Верховного Суду від 16 грудня 2021 у справі № 400/2075/19

❖ про непоширення постанови Кабінету Міністрів України «Про перерахунок пенсій особам, які звільнені з військової служби, та деяким іншим категоріям осіб» на збільшення розміру пенсії інвалідам війни

➤ Постановою Кабінету Міністрів України № 103 від 21.02.2018 «Про перерахунок пенсій особам, які звільнені з військової служби, та деяким іншим категоріям осіб» врегульовано поетапність виплати підвищення пенсії на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2017 № 704 «Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб», та вона не поширюється на збільшення розміру пенсії інвалідам війни на 25 відсотків, підвищення пенсії інвалідам війни II групи - у розмірі 40 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність та щомісячної цільової грошової допомоги на прожиття інваліду війни II групи у сумі 50,00 грн.

- ❖ про умови для виникнення права на дострокове призначення пенсії за віком особі зі статусом учасника бойових дій

- Правом на дострокове призначення пенсії за віком за визначених умов наділені не всі особи зі статусом учасника бойових дій, а тільки ті особи, які є військовослужбовцями, резервістами чи військовозобов'язаними, або особами, які у складі добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення.

Постанова Верховного Суду від 02 серпня 2022 року № 360/2417/21

Аналогічна правова позиція висловлена Верховним Судом у постанові від 29 вересня 2020 року у справі № 263/14242/17.

- ❖ про переведення з пенсії відповідно до Закону України «Про прокуратуру» на пенсію відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»

➤ Переведення з пенсії, яка призначена за одним законом на пенсію згідно іншого закону жодним нормативно-правовим актом не визначено. За таких обставин, у даному випадку призначення пенсії позивачу відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» повинно відбуватись з дотримання вимог Порядку № 3-1.

Постанова Верховного Суду від 09 липня 2020 року у справі № 216/5385/16-а(2-а/216/136/16)

Аналогічна правова позиція викладена у постанові Верховного Суду від 12.12.2019 у справі №295/13070/16-а.

- ❖ про поновлення та виплату пенсії, яка була припинена у зв'язку із виїздом ветерана військової служби з України на постійне місце проживання до Ізраїлю

➤ Зважаючи на те, що непроведення виплати пенсії позивачу відбулося з вини держави в особі її компетентних органів, поновлення виплати пенсії має проводитися без обмеження будь-яким строком

Постанова Верховного Суду від 20 квітня 2021 року у справі № 160/9175/18

Аналогічна правова позиція викладений у постанові Великої Палати Верховного Суду від 20.05.2020 у справі № 815/1226/18 та у постановках Верховного Суду від 14.07.2020 у справі № 160/10737/19, від 03.09.2020 у справі № 213/2704/16-а (2-а/213/59/16) та від 30.11.2020 у справі № 182/6463/16-а(2-а/0182/89/2017).

СПРАВИ
З ПРИВОДУ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

❖ про обов'язкову умову надання статусу учасника бойових дій

➤ обов'язковою умовою надання статусу учасника бойових дій є встановлення факту участі особи у бойових діях чи забезпеченні бойової діяльності військ на території інших держав. Якщо законодавством України не передбачено отримання статусу учасника бойових дій за участь у миротворчій місії на території певної держави, в особи не виникає «законних очікувань» щодо отримання статусу учасника бойових дій відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

❖ про вирішення питання щодо присвоєння статусу учасника бойових дій загиблій особі

- Законодавством, не передбачено права іншої особи вимагати присвоєння статусу учасника бойових дій загиблій особі.
- Право на реалізацію передбачених Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» можливостей, у зв'язку з наданням особі певного статусу, нерозривно пов'язане з такою особою. А тому, згідно із законодавством, не передбачено права іншої особи вимагати присвоєння статусу учасника бойових дій загиблій особі.

- ❖ про надання статусу учасника бойових дій особам рядового і начальницького складу Міністерства надзвичайних ситуацій України

➤ Рішення про надання або відмову в наданні статусу учасника бойових дій особам рядового і начальницького складу Міністерства надзвичайних ситуацій України (Державна служба України з надзвичайних ситуацій) на підставі пункту 11 частини 1 статті 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» приймає Комісія з питань розгляду матеріалів про визначення статусу учасника бойових дій у ДСНС України незалежно від того, чи вказані особи звільнені зі служби. При цьому, статус учасника бойових дій може бути наданий лише особам, які у складі груп піротехнічних робіт (груп розмінування) залучалися до безпосереднього виконання завдань щодо розмінування (виявлення, знешкодження та знищення) вибухонебезпечних предметів на території України.

❖ про дію постанови Кабміну «Про організаційні заходи щодо застосування Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та умови надання статусу учасника бойових дій

- Перелік держав і періодів бойових дій на їх території, затверджений постановою Кабінету Міністрів України «Про організаційні заходи щодо застосування Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 8 лютого 1994 року №63 з наступними змінами.
- <...> дія Постанови №63 поширюється тільки на:
 - - осіб миротворчого контингенту до 31 грудня 2005 року та військовослужбовців Служби безпеки і Служби зовнішньої розвідки, направлених у відрядження до Республіки Ірак з метою забезпечення в умовах посилення терористичних посягань безпеки дипломатичної установи України, її співробітників та членів їх сімей;
 - - осіб начальницького складу органів внутрішніх справ та військовослужбовців внутрішніх військ МВС, які перебували 17 березня 2008 року в складі миротворчого персоналу органів внутрішніх справ на території Автономного Краю Косово (Республіка Сербія, колишня Югославія).
- <...> обов'язковою умовою надання статусу учасника бойових дій є встановлення факту участі особи у бойових діях чи забезпеченні бойової діяльності військ на території інших держав.

Постанова Верховного Суду від 28 жовтня 2021 року у справі № 826/19417/16

Аналогічна правова позиція висловлена Верховним Судом України у постановях від 24.06.2021 №240/9932/20

❖ про визначення умов, за яких уповноважений орган відмовляє у встановленні статусу учасника бойових дій

- Повноваження щодо встановлення статусу учасника бойових дій регламентовані Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та Положенням про Комісії Міністерства оборони України, які визначають умови, за яких орган відмовляє в установленні такого статусу.
- Таким чином, якщо зазначені умови відсутні, орган має установити такий статус заявнику та видати посвідчення учасника бойових дій у порядку, визначеному Інструкцією про порядок видачі в Міністерстві оборони України посвідчень учасника бойових дій, нагрудних знаків «Ветеран війни – учасник бойових дій» та листів талонів на право одержання проїзних квитків із 50 % знижкою їх вартості, затверджене наказом Міністерства оборони України від 07 травня 2015 року № 200.

Постанова Верховного Суду від 24.12.2019 року у справі № 442/7251/17

- ❖ про право на отримання посвідчення «члена сім'ї військовослужбовця, який загинув (помер) чи пропав безвісти під час проходження військової служби»

У абзаці 16 пункту 1 статті 10 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» визначено, що до членів сімей загиблих (тих, які пропали безвісти) військовослужбовців, партизанів та інших осіб, зазначених у цій статті, належать: утриманці загиблого або того, хто пропав безвісти, яким у зв'язку з цим виплачується пенсія; батьки; один з подружжя, який не одружився вдруге, незалежно від того, виплачується йому пенсія чи ні; діти, які не мають (і не мали) своїх сімей; діти, які мають свої сім'ї, але стали особами з інвалідністю до досягнення повноліття; діти, обоє з батьків яких загинули або пропали безвісти.

Таким чином, статус «Член сім'ї загиблого (померлого)» не може бути встановлений, «Посвідчення члена сім'ї загиблого» не може бути видано особі, яка, хоч і проживала спільно із загиблим військовослужбовцем, однак у зареєстрованому шлюбі з ним на час його загибелі не перебувала.

Постанова Верховного Суду від 06 липня 2022 року № 809/1346/17

Аналогічна правова позиція викладена у постанові Верховного Суду від 19.03.2021 у справі № 1840/2940/18.

- ❖ про умову для застосування дворічного строку на отримання військовослужбовцем одноразової грошової допомоги в більшому розмірі

➤ Наведений у пункті 4 статті 16-3 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» дворічний строк застосовується до правовідносин пов'язаних з отриманням одноразової грошової допомоги в більшому розмірі, з урахуванням раніше виплаченої суми, за умови якщо у зазначений строк особа з інвалідністю (з втратою працездатності), скориставшись своїм правом на отримання допомоги, набула право на отримання відповідної допомоги у більшому розмірі. Тобто обов'язковою умовою для застосування зазначеної норми (чинної на час виникнення спірних правовідносин і вирішення справи у судах першої та апеляційної інстанцій) є отримання особою грошової допомоги і повторне звернення за отриманням доплати.

- ❖ про неконституційність законодавчого обмеження виплати одноразової грошової допомоги військовослужбовцям дворічним строком з 06.04.2022

- Рішенням Конституційного Суду України (Другий сенат) від 6 квітня 2022 року № 1-р(II)/2022 у справі про посилений соціальний захист військовослужбовців положення пункту 4 статті 16-3 Закону № 2011-XII визнано такими, що не відповідають Конституції України, а саме: статтям 1, 3, частині першій та другій статті 8, частині п'ятій статті 17, частині першій статті 17 Конституції України.
- Проте, зазначена юридична позиція Конституційного Суду України може бути застосована судами тільки з дня ухвалення Конституційним Судом відповідного рішення, тобто з 06.04.2022.

Постанова Верховного Суду від 15 червня 2022 року № 296/8156/17

- ❖ про визначення розміру грошової допомоги у разі загибелі (смерті) військовослужбовця, військовозобов'язаного та резервіста

➤ Призначення і виплату грошової допомоги у разі загибелі (смерті) військовослужбовця, військовозобов'язаного та резервіста, в тому числі й вирішення питань стосовно обчислення її розміру, необхідно здійснювати в установленому законодавством порядку, що діяло на день виникнення права на отримання такої допомоги, тобто станом на дату, що зазначена у свідоцтві про смерть.

- ❖ про порядок виплати одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті) військовослужбовця, військовозобов'язаного та резервіста

➤ Виплата одноразової грошової допомоги у разі смерті військовослужбовця здійснюється шляхом виплати її усім членам сім'ї загиблого у рівних частках. Винятком з цього є нотаріально посвідчена відмова членів сім'ї загиблого військовослужбовця від своєї частки одноразової допомоги, в такому випадку частка цих осіб розподіляється між іншими членами сім'ї, які мають право на її отримання.

- ❖ про звільнення від сплати військового збору військовослужбовців та осіб рядового і начальницького складу на період їх безпосередньої участі в антитерористичній операції, починаючи з 09.09.2015 року

➤ Доходи військовослужбовців та осіб рядового і начальницького складу, отримані у вигляді грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, нарахованих (виплачених) з 09.09.2015 року на період їх безпосередньої участі в антитерористичній операції, не підлягають оподаткуванню військовим збором.

- ❖ про право військовослужбовця, звільненого в запас у зв'язку з закінченням строку дії контракту, на грошову компенсацію за належне йому для отримання жиле приміщення

- Держава взяла на себе обов'язок забезпечення військовослужбовців (військовослужбовців запасу) жилими приміщеннями або за їх бажанням грошовою компенсацією за належне їм для отримання жиле приміщення, зокрема, військовослужбовців, які мають вислугу на військовій службі 20 років і більше, на підставах, у межах норм і відповідно до вимог, встановлених ЖК, іншими законами, в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.
- Військовослужбовці, які мають вислугу на військовій службі 20 років і більше, та члени їх сімей мають право на отримання житла, а отже і на грошову компенсацію, в тому числі і у разі звільнення в запас чи відставку за віком, станом здоров'я, а також у зв'язку із скороченням штатів або проведенням інших організаційних заходів, у разі неможливості їх використання на військовій службі, крім випадків, передбачених пунктом 30 Порядку № 1081.

- ❖ про право військовослужбовця, звільненого в запас у зв'язку з закінченням строку дії контракту, на грошову компенсацію за належне йому для отримання жиле приміщення

- У словосполученні «звільнення з військової служби у запас або у відставку за віком, станом здоров'я», що міститься у пункті 9 статті 12 Закону № 2011-XII такі умови як вік і стан здоров'я, відносяться виключно до поняття «звільнення у відставку», як варіанту (способу) звільнення з військової служби, і жодним чином не відноситься до поняття «звільнення у запас».
- У разі звільнення військовослужбовця в запас у зв'язку з закінченням строку дії контракту та наявністю у нього більше 20 років календарної вислуги за відсутності підстав для зняття його з обліку, наведених у пункті 30 Порядку № 1081, за такою особою зберігається право на перебування на обліку громадян, потребуючих поліпшення житлових умов, а отже і право на грошову компенсацію за належне їй для отримання жиле приміщення відповідно до вимог пункту 9 статті 12 Закону № 2011-XII та Порядку № 728.

- ❖ про компенсацію роботодавцям середнього заробітку працівникам, призваним на військову службу за призовом під час мобілізації та на особливий період

➤ Органи державної влади не можуть посилатися на відсутність бюджетних асигнувань, як на причину невиконання своїх зобов'язань щодо компенсації роботодавцям середнього заробітку працівникам, призваним на військову службу за призовом під час мобілізації та на особливий період.

- ❖ про виключну компетенцію Міжвідомчої комісії, яка утворюється Державною службою України у справах ветеранів війни та учасників антитерористичної операції для надання статусу УБД

- З'ясування питання про віднесення особи до категорії осіб, які мають право на отримання статусу учасника бойових дій, є виключною компетенцією Міжвідомчої комісії, а не Державної служби України у справах ветеранів війни та учасників антитерористичних операцій.
- Жодним нормативним актом не встановлено право Державної служби України у справах ветеранів війни та учасників антитерористичних операцій підмінити собою Міжвідомчу комісію та надавати оцінку документам, поданим особою.

Постанова Верховного Суду від 31 серпня 2022 року № 826/2878/18

Аналогічні висновки сформовані Верховним Судом в постановках від 15.07.2019 у справі № 440/3546/18, від 12.12.2019 у справі № 560/1254/19, від 16.07.2020 у справі № 826/13682/18.

СПРАВИ
З СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ГРОМАДЯН,
ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК
ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ

❖ про видачу дубліката посвідчення особи, що постраждала внаслідок Чорнобильської катастрофи

- Передбачена пунктом 11 Порядку видачі посвідчень особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 20 січня 1997 року № 51, процедура видачі дубліката раніше виданого посвідчення не містить вимог щодо перевірки обставин участі особи, яка потребує видачі дублікату, в ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

- ❖ про включення доплати за виконання службових обов'язків у зоні відчуження ЧАЕС до складу грошового забезпечення, з якого здійснюється обчислення та перерахунок пенсії

- Доплата за виконання службових обов'язків у зоні відчуження ЧАЕС є щомісячним додатковим видом грошового забезпечення, яку особа отримувала під час проходження служби, дана доплата входить до грошового забезпечення та має постійний характер.
- Отже, щомісячна доплата за роботу у зоні відчуження ЧАЕС має бути включена до складу грошового забезпечення, з якого здійснюється обчислення та перерахунок пенсії.

- ❖ про наявність у особи, яка постраждала внаслідок Чорнобильської катастрофи, права на виплату одноразової грошової допомоги після отримання одноразової компенсації

➤ Отримання особою одноразової компенсації відповідно до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», не позбавляє її права отримати одноразову грошову допомогу, передбачену Законом України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей".

Постанова Верховного Суду від 31 серпня 2022 року № 804/2410/17

Аналогічні висновки викладені в постановах Верховного Суду у постановах від 30.03.2021 №820/6378/16, від 13.06.2019 №810/1799/16, від 18.05.2021 №686/25669/16-а.

СПРАВИ
З ПРИВОДУ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО
ДЕРЖАВНОГО СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ

❖ про підстави віднесення особи до осіб з інвалідністю внаслідок війни

- Віднесення особи до особи з інвалідністю внаслідок війни відповідно до статті 7 Закону України від 25.03.1992 № 2232-XII «Про військовий обов'язок і військову службу» безпосередньо пов'язане з визначенням самого поняття «ветеран війни», яке міститься у статті 4 цього Закону, згідно з частиною першою якої ветеранами війни є особи, які брали участь у захисті Батьківщини чи в бойових діях на території інших держав.
- Зважаючи на викладене, визначальною ознакою категорії осіб, які відносяться до «осіб з інвалідністю внаслідок війни», є те, що такі особи безпосередньо брали участь у захисті Батьківщини чи в бойових діях на території інших держав.

- ❖ про надання статусу інваліда війни особам які брали безпосередню участь антитерористичній операції і яким встановлено інвалідність внаслідок захворювання, одержаного під час захисту Батьківщини

- Незважаючи на те, що частина перша та пункт 1 частини другої статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» передбачають надання статусу інваліда війни особам, які стали інвалідами внаслідок захворювання, одержаного під час захисту Батьківщини, а у пункті 11 частини другої статті 7 цього Закону законодавець не передбачив такої підстави надання статусу інваліда війни, - права особи мають бути захищені шляхом застосування до спірних правовідносин аналогії закону, а саме: частини першої та пункт 1 частини другої статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».
- Захворювання особи, пов'язане із захистом Батьківщини, відповідно до пункту 1 частини другої статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» є самостійною підставою для віднесення такої особи до числа інвалідів війни.

Постанова Верховного Суду від 09 грудня 2021 у справі № 279/5800/16-а

Аналогічний висновок викладений у постановах Верховного Суду від 06.09.2018 у справі № 357/4304/17, від 11.12.2018 у справі № 279/5503/16-а, від 03.10.2019 у справі № 357/4323/17, від 10.10.2019 у справі № 357/2444/17.

- ❖ про право на отримання посвідчення "члена сім'ї військовослужбовця, який загинув (помер) чи пропав безвісти під час проходження військової служби"

- У абзаці 16 пункту 1 статті 10 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» визначено, що до членів сімей загиблих (тих, які пропали безвісти) військовослужбовців, партизанів та інших осіб, зазначених у цій статті, належать: утриманці загиблого або того, хто пропав безвісти, яким у зв'язку з цим виплачується пенсія; батьки; один з подружжя, який не одружився вдруге, незалежно від того, виплачується йому пенсія чи ні; діти, які не мають (і не мали) своїх сімей; діти, які мають свої сім'ї, але стали особами з інвалідністю до досягнення повноліття; діти, обоє з батьків яких загинули або пропали безвісти.
- Таким чином, статус «Член сім'ї загиблого (померлого)» не може бути встановлений, «Посвідчення члена сім'ї загиблого» не може бути видано особі, яка, хоч і проживала спільно із загиблим військовослужбовцем, однак у зареєстрованому шлюбі з ним на час його загибелі не перебувала.

- ❖ про підставу для надання статусу учасника війни працівникам підприємств, установ та організацій, які залучалися та брали безпосередню участь у забезпеченні проведення антитерористичної операції

➤ Для надання статусу учасника війни працівникам підприємств, установ та організацій, які залучалися та брали безпосередню участь у забезпеченні проведення антитерористичної операції, перебуваючи безпосередньо в районах її проведення, обов'язковими є документи про безпосереднє залучення до виконання завдань антитерористичної операції в районах її проведення (витяги з наказів керівника Антитерористичного центру при Службі безпеки або особи, яка його заміщує, першого заступника чи заступника керівника Антитерористичного центру при Службі безпеки про залучення до забезпечення проведення антитерористичної операції, витяги з наказів керівника оперативного штабу з управління антитерористичною операцією, його заступників або керівників секторів (командирів оперативно-тактичних угруповань) про підпорядкування керівнику оперативного штабу з управління антитерористичною операцією в районах її проведення), а крім того, можуть бути додані й інші документи.

- ❖ про документ, що посвідчує спеціальний статус особи для призначення пенсії зі зниженням пенсійного віку як учаснику бойових дій

- Документом, що посвідчують спеціальний статус особи для призначення пенсії зі зниженням пенсійного віку як учаснику бойових дій є 1) посвідчення учасника бойових дій; або 2) довідку про період (періоди) участі у бойових діях або в антитерористичній операції в районах її проведення.
- Виключення з цього правила встановлено для осіб, яким встановлено статус учасника бойових дій відповідно до пунктів 19, 20 статті 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», та яким також необхідно подати документи, на підставі яких встановлено статус учасника бойових дій, визначені Порядком надання статусу учасника бойових дій особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 413.

❖ про особливості зарахування до страхового стажу особи періоду перебування на обліку в центрі зайнятості

- Виплата допомоги по безробіттю та перебування на обліку безробітних є самостійними процедурами з окремими строками та підставами для їх початку та припинення.
- До страхового стажу особи, яка перебувала на обліку в центрі зайнятості як безробітна зараховується лише період, протягом якого особа отримувала допомогу по безробіттю, а не весь період перебування особи на обліку в центрі зайнятості як безробітного.

- ❖ про обов'язок Фонду соціального страхування прийняти рішення за результатами розгляду звернення громадян щодо оформлення страхових виплат

- Рішення про призначення страхових виплат або про відмову в їх призначенні повинно оформлятися розпорядчим індивідуальним правовим актом у формі постанови Фонду соціального страхування.
- Відсутність належним чином оформленого рішення Фонду соціального страхування про призначення страхових виплат або про відмову в їх призначенні у формі постанови свідчить про те, що уповноважений орган не прийняв жодного рішення з числа тих, які він повинен був ухвалити за законом.

❖ про перерахунок щорічної одноразової грошової допомоги до 5 травня у розмірі встановленому статтею 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»

- Принцип законності передбачає застосування судами законів України, а також нормативно-правових актів відповідних органів державної влади, виданих на підставі, у межах повноважень та способом, що передбачені Конституцією України та законами України, зокрема нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, виданих у межах його компетенції, на основі та на виконання Бюджетного кодексу України, закону про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законів України.
- У разі одночасної дії двох законів, зокрема тих, які визначають, що норма статті 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» застосовуються в порядку та розмірах, установлених Кабінетом Міністрів України з урахуванням наявних фінансових ресурсів державного та місцевого бюджетів та бюджетів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, то здійснення виплати щорічної разової грошової допомоги до 05 травня в розмірі, установленому постановою Кабінету Міністрів України, відбувається відповідно до норм законодавства України в межах своїх повноважень та способом, що передбачені Конституцією та законами України.
- Кабінет Міністрів України уповноважений на підставі конкретних положень закону, прийнятого Верховною Радою України, та з метою забезпечення проведення політики у сфері соціального захисту, визначати розміри соціальних виплат. Відповідні акти Кабінету Міністрів України є обов'язковими для виконання (частина перша статті 117 Конституції України).

Постанова Верховного Суду від 26.06.2018 року у справі № 161/14506/16-а

❖ про право на отримання разової грошової допомоги до 5 травня

➤ У разі набуття громадянином визначеного статтями 6, 7, 9, 10, 11 Закону України від 22 жовтня 1993 року № 3551-XII «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» статусу після 5 травня відповідного року разова грошова допомога не виплачується

Постанова Верховного Суду від 19.08.2020 року у справі № 0640/4427/18

- ❖ про визначення юрисдикції у спорі щодо недоотриманої учасником бойових дій щорічної разової грошової допомоги до 5 травня

➤ правовідносини щодо виплати учасникам бойових дій передбаченої частиною п'ятою статті 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» щорічної разової грошової допомоги до 5 травня, є публічно-правовими, а на спори щодо оскарження фізичними особами рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень щодо обчислення, призначення, перерахунку, здійснення, надання, одержання соціальних виплат, передбачених цим Законом, поширюється юрисдикція адміністративних судів.

Постанова Верховного Суду від 3 квітня 2022 року у справі № 400/3468/20

❖ про особливості зарахування до страхового стажу особи періоду перебування на обліку в центрі зайнятості

- Виплата допомоги по безробіттю та перебування на обліку безробітних є самостійними процедурами з окремими строками та підставами для їх початку та припинення.
- До страхового стажу особи, яка перебувала на обліку в центрі зайнятості як безробітна зараховується лише період, протягом якого особа отримувала допомогу по безробіттю, а не весь період перебування особи на обліку в центрі зайнятості як безробітного.

- ❖ про обов'язок Фонду соціального страхування прийняти рішення за результатами розгляду звернення громадян щодо оформлення страхових виплат

- Рішення про призначення страхових виплат або про відмову в їх призначенні повинно оформлятися розпорядчим індивідуальним правовим актом у формі постанови Фонду соціального страхування.
- Відсутність належним чином оформленого рішення Фонду соціального страхування про призначення страхових виплат або про відмову в їх призначенні у формі постанови свідчить про те, що уповноважений орган не прийняв жодного рішення з числа тих, які він повинен був ухвалити за законом.

❖ про наслідки ненадання центру зайнятості населення згоди на обробку персональних даних

➤ Ненадання центру зайнятості населення згоди на обробку персональних даних особою, яка звернулась за призначенням допомоги по безробіттю, є підставою для надання такій особі лише інформаційно-консультаційних послуг, але унеможлиблює їй виплату допомоги по безробіттю.

Постанова Верховного Суду від 25 травня 2022 року № 276/847/16-а

- ❖ про укладення особою, яка перебуває на обліку в центрі зайнятості, цивільно-правової угоди без подальшого отримання доходу

➤ Укладення особою, яка перебуває на обліку в центрі зайнятості, цивільно-правової угоди без подальшого отримання доходу не є підставою для позбавлення цієї особи статусу безробітного.

- ❖ про обов'язок Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності здійснювати фінансування страхувальників - роботодавців у встановлені законодавством строки

➤ Чинним законодавством України не встановлено права Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності не здійснювати фінансування страхувальників - роботодавців для надання матеріального забезпечення найманим працівникам протягом десяти робочих днів після надходження заяви від страхувальників - роботодавців з підстави непроведення перевірки, несвоечасного проведення чи призупинення позапланової перевірки.

- ❖ про забезпечення права особи на соціальний захист у разі ненарахування та несплати страхувальником (роботодавцем) страхових внесків до Пенсійного фонду України

➤ Ненарахування та несплата страхувальником (роботодавцем) страхових внесків за особу у періоди її роботи, не може бути підставою для неврахування при призначенні пенсії застрахованій особі, з заробітної плати якої не нараховані страхові внески.

- ❖ про безспірний порядок стягнення простроченої заборгованості зі сплати страхових внесків на випадок безробіття на підставі рішення територіального органу Державної служби зайнятості

- Рішення територіального органу Державної служби зайнятості про стягнення простроченої заборгованості зі сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття, не оскаржене роботодавцем у порядку встановленому Інструкцією про порядок обчислення і сплати внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття, затвердженою наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 18.12.2000 № 339 або в судовому порядку, є обов'язковим до виконання.
- Таке рішення не може бути оскаржене роботодавцем в межах позову територіального органу Державної служби зайнятості про стягнення простроченої заборгованості зі сплати страхових внесків.

- ❖ про неправомірність відмови у призначенні субсидії за житлово-комунальні послуги у зв'язку з відсутністю реєстрації місця проживання

➤ Відсутність реєстрації місця проживання особи у належному йому житловому приміщенні не може бути підставою для відмови у призначенні субсидії за житлово-комунальні послуги, оскільки Положення про порядок призначення та надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 21.10.1995 № 848, не пов'язує можливість її призначення з такими обставинами, а пункт 5 цього Положення містить виключний перелік підстав для такої відмови.

- ❖ про повернення до державного бюджету невикористаних сум субсидії, призначеної для відшкодування витрат на комунальні послуги

- Невикористані суми субсидії надавачем послуг перераховуються на рахунок структурного підрозділу з питань соціального захисту населення, який повертає до державного бюджету зазначені кошти, при цьому, не повертаючи їх споживачу.
- Повернення невикористаної субсидії одержувачу можливо лише у випадках відшкодування витрат на оплату послуг з газу, - електропостачання для індивідуального опалення.

Верховний
Суд

Дякую за увагу!